

KONAHIA O TE MOANA

Lahi te fakahetonu

Ola lelei ma Maloloina

1 E KONAHIA ? VEFEA TE MOANA ?

E mafua ona ko te lahi o te kaha kaponi.

Ka fakaauau ona lahi te kaha kaponi i te vateatea, e kimata lahi foki te kaha kaponi e taukave pe mānava ki loto e te Moana. Ko te kaha kaponi tenei e mafai ke konahia ai te moana ma aafia ai na ika ma te akau ma meaola uma o te tai.

2 FAKAPOKEPOKE KI:

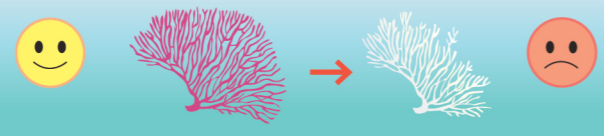
- na itukaiga meaola/ lakau kehekehe ma o latou kaiga takitahi
- te haogalemu ma te puipuiga o na meakai i te taimi nei ma te lumanaki
- te Puipuiga o te Gataifale
- te vaega o Faigafaiva
- na Galuega maua ma na alagatupe
- te Tamaokaiga o te Atunuku

3 AFAINAGA O TE KONAHIA O TE MOANA

Ka konahia lahi te moana, e afaina foki na lihoi i loto o te moana pe ko te namo.

Ka faigata ona ola lelei te lauakau, ma na kauika ma na meaola uma i loto o te moana.

E afaina ai te ola o na meaola e iai a latou atigi/ uga e ve ko na

- Fahua
  - Starfish
  - Ugauga
  - mimiha
  - Tuitui
  - Paka
- Na kauika uma o te lauakau ma te moana (e aofia ai ma na kakahi/ atu/ paala/ tavatava)

4 Hea te Mafai ke fai e ki tatou?

E mafai ke fehoahoani ki tatou ke:

- Puipui ma fakahao te lauakau ma na alai, ko na limu ma na togotogo i na koga e ola lelei ai
- Fakamaopopo ki na fakahao ma na hā a te nuku
- Na hē hona fagota na ika
- Na hē fakaaoga na metotia fagota e kino ai te hikomaga ma te lauakau
- Na he faka otaota i te tai pe ko te matafaga - ke tumamā i taimi uma
- Fakataigole te fakaaoga o na lapihi uga
- Fakataigole te kaha kaponi mai na tavale ma na vaka (fakamakeke havavali)
- Fakataigole te fakaaoga o na vilakau fakalelei ai te kelekele
- Taofi te fakaaoga o na vilakau fakalelei palapala ma te toe tafe atu o na otaota (meaola ma na tino) ki loto o te namo/ moana
- Maitau ma kikila lelei te lauakau ma lipoti kafai e kitea ni huiga
- Fehoahoani ke fakahao lelei te moana, te lauakau ma fakailoa lahi na fakamatalaga o te Konahia o te Moana ki te nuku katoa.

PO BOX 240 Apia, Samoa
+685 21929
sprep@sprep.org
www.sprep.org

The Pacific environment – sustaining our livelihoods and natural heritage in harmony with our cultures.

© SPREP 2019

